

nastopu čitavničnemu občinstvu priljubljena gospodičina Hohnova je lepo dovršila svojo nalogo; ravno tako so tudi vse tri možke naloge bile v sprétnih rokah, katerih smo bili prav veseli. Vrli orhester nam je z godbo čas krajšal med igrama.

— Z aprilom mesecem osnuje „Južni Sokol“ zdravilno telovadstvo za odraslene možé, in sicer tako, da se bode telovadilo od sedaj do poletja v Frelihovi hiši na sokolišču vsako sredo in vsako saboto ob 6. uri zvečer pod vzajemnim vodstvom gosp. Mandiča in gosp. Coloreta.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

27. dan u. m. so se v zbornici poslancev začele obravnave proračuna državnega za letošnje leto. Poročevalec Tašek je bral sporočilo finančnega odbora, čegar modro vodilo pri pretresovanji ministerskih računov bilo je to, da „vsak dober gospodar mora stroške ravnati po dohodkih.“ Zato je finančni odbor po skrbnem prevdanku od stroškov zbrisal 26 milijonov gold. Ministerstvo je stroške za letošnje leto naštel na 548 milijonov in 705.412 gold., finančni odbor jih je znižal na 521 milijonov in 849.445 gold.; dohodke je postavil na 514 milij. in 905.453 gold. Po takem bi konec leta zmanjkalo le 6 milijonov in 944.002 gold., za ktere se bo moralo po drugi poti skrbeti. Dozdaj je c. kr. vlada — pravi sporočilo — napačno pot hodila, da ni stroškov brzdala, ampak le na pósodo jemala, kadar ji je denarja zmanjkalo, in tako je prišlo, da komaj v 4 letih je državni dolg se povikšal za 233 milijonov in 263.020 gold., nepremikljivo državno premoženje zmanjšalo za 26 milijonov in 149.448 gld., zraven pa davki, kateri se že komaj strpijo, še povišali za 30 milijonov gold.; pri vsem tem pa se vendar ni nič posebnega zgodilo za pospeh kmetijstva in obrtnijstva in povzdigo blagostanja avstrijskih ljudstev; zadnji in silni čas je tedaj, da vlada krene na drugo pot. Poslanci uradniki Sartori, Kromer in Waidele zagovarjajo vlado, za finančni odbor pa se potegujejo Greutner, Herbst, Sadil, Skene, Kuranda, Schindler in še drugi. Ker na pósodo ne dobimo nič več, pa se od ljudstva, ki ne more še več dati, tudi več vzeti ne more, je zadnja ura, da se začne drugo gospodarstvo — je rekel Schindler. Kuranda hvali ministerstvo Stadionovo in miluje prestanek dunajske „Vorstadtzeitung“ za 3 mesece, se vé da Kuranda nima spomina za druge časnike! 29. dne unega meseca so se začele obravnave posamesnih stroškov. Za potrebe Njih Vel. cesarjeve hiše je bilo brez razgovora dovoljeno 7 milijonov in 421.144 gold. in za cesarjevo kancelijo 63482 gold., tudi stroški za državni zbor z 685.671 gold. in državno svetovavstvo z 145782 gold. so bili po kratkem besedovanji sprejeti, ravno tako stroški za ministersko svetovavstvo z 69608 gld. Pri stroških za ministerstvo unanjih oprav z 2 mil. in 235770 gld. se je vnela živa debata. Nobenega govornika ni bilo, ki bi bil zdatno zagovarjal postopanje ministerstva v unanjih zadevah; ostre besede so govorili Brinc, Giskra, Schindler, Rechbauer, Berger; jedro vseh govorov je bilo to, da: kdor koli bi bil vzel državno krmilo v roke, nobeden bi ne bil državne ladije slabeje vodil kot sedanje ministerstvo. Tako je rekel Giskra. Ko je poslanec Čupr (odpadnik česke narodne stranke) o priliki, ko je govoril o šlezvik-holštajnskih zadevah, krenil na napačno pot narodnih zadev, ga je dr. Toman v svojem govoru zavrnil tako-le: „Prvotno pravo na-

roda šlezvik-holštajnskega, postavna dedna pravica — to ste podlagi, da se ondi dostojno reši vprašanje nasledstva, ne pa da kdo po sili zgrabi te deželi. Le tako se mora rešiti to vprašanje, ne pa, kakor moj sobrat slovanski Čupr misli, iz zgolj dobičkarije. Čupr je govoril tudi o nasprotji (opoziciji) zoper vlado. Rekel je, da je neka opozicija, ki nasprotuje po svojem načelu (principu), ktere pa ni v zbornici, kar kažejo prazne klopi, — druga opozicija pa je, ki se nahaja v zbornici. Una opozicija se opira na to, da obveljá avtonomija (samooskrbstvo) ali federalizem, — ta pa je z ministerstvom v germanističnem in centralističnem oziru enacih misli. Kako velik politik je Čupr, kaže že to, da je važno stranko v državi naši — dualističino — popolnoma prezrl. Vprašam gospoda Čupra le edino to: kako da ni glasoval s principiélno opozicijo, dokler je deloma še sedela v tej zbornici? kako da je takrat proti nji glasoval? Gospôda moja! Na eni klopi sedi tukaj še principiélna opozicija; odkritosrčno rečem, da jez stojim v vrsti njeni, ki je zdaj večidel ni tukaj; al jez sem mislil, da je treba tako dolgo strpeti, dokler je le mogoče. Jez se ne pridružujem centralističino-germanističini stranki, ampak oni stranki, ktera zahteva primerno centralno vlado, ktera pa spolnuje, kar terja državno narodno pravo. To ni ne centralizem ne dualizem. Da stojim v vrsti opozicije z dušo in telesom, to ni nič novega, ker izprva sem že nasprotoval ministerstvu. Da tedaj tudi spadam v to opozicijo, ktera se dan danes bojuje zoper ministerstvo, je le znamenje, da vsi, ki niso na vsaki način ministerski, se zediniti morajo, da rešijo ustavno načelo v Avstrii in spravijo državno denarstvo v bolji stan. (Pravo! pravo!) V ustavni zavesti, v prizadevanji za zboljšanje avstrijskih financ je zdruštvo, in v tem, da se sicer raznotere stranke v dosego tega namena skladajo v eno, naj visoka vlada ne išče slabosti opozicijne. (Pravo! pravo! na levici). — To se mi je potrebno zdelo spregovoriti zoper dr. Čupra, ki je rekel, da njegove misli o opoziciji in Šlezvih-Holštajna se vjemajo z misli milijonov in milijonov Slovanov. Kdo mu je dal poverjenstvo, jez tega ne vem; od mene ga nima! (Pohvala na levi.) Minister unanjih oprav grof Mensdorff je zagovarjal unanjo politiko, pa nizadostil zbornici nikakor. Največi vtisek na zbornico in ministre je naredil govor štajarskega poslanca Kaisersfeld-a; vso krivdo, da se Avstrija nikakor ne gane na ustavni poti naprej, je pripisal vladanju sedanjega ministerstva, ktero le čaka in čaka, Magjarov pa le ni. Na to mu je minister Schmerling, na ktere ga je Kaisersfeld najbolj udarjal, odgovoril, da se ne dá vsaka stvar presiliti in da posebno nektere zadeve potolaži le čas; rekel je, da Magjari so trdoglavni in dan danes mislijo še tako kakor 1861, upiraje se na zakone od 1848. leta; kaj se more storiti — je vprašal — ako nočejo priznati sedanje državne ustave? Tem besedam ministrovim je pritegnil tudi Kromer, rekši, da s pre nagljenjem ne pridemo do boljše prihodnosti, ampak le s pre mišljenim in odločnim delovanjem. (Tudi Bahova prislovica je bila ta: „besonnen aber entschieden vorwärts!“). — Ugibuje se, kaj da to pomeni, da je pruski armadi došel ukaz, da noben vojak ne smé na odpust (urlaub). — Cesar Napoleon bo potoval 4 mesece v Algieru; namestoval ga bo princ Napoleon. — Na Ruskem razsaja neka nova kuga, „sibirska kuga“ imenovana. —

Na novo nabrani Matičini doneski z 96 gold. in milodari za Notrajnce z 52 gold. 40 kr. se naznajo drugi pot, ker danes ni prostora.